

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

muu

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [Nyyti ry pitää tärkeänä, että psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta tahdotaan vahvistaa ja, että tavoite psykoterapeuttikoulutuksen muuttamisesta kaksiportaiseksi on otettu valmisteluun. Tavoite itsessään on kannatettava ja hyvin toteutettuna se vahvistaisi perustason mielenterveyspalveluita. Esitys ei kuitenkaan rakenna varsinaista kaksiportaisuutta, vaan luo erillisen uuden erikoispätevyyskoulutuksen, joka jää järjestelmässä irralliseksi. Todellinen kaksiportaisuus vaatisi jatkumoa ensimmäisen ja toisen portaan välille niin, että ensimmäisen portaan suorittaminen joko osana tutkintoa tai sen lisäksi olisi edellytys toisen portaan koulutukseen hakeutumiselle, mikä taas vaatisi muutoksia myös psykoterapeuttikoulutuksen hakukelpoisuutta koskevaan sääntelyyn. Tarkoituksenmukainen kaksiportaisuus taas edellyttäisi sitä, että ensimmäinen porras takaisi laajan osaamisen psykoterapeuttisista taidoista. Nykyisellään esitys on hyvin menetelmäkeskeinen ja siten liian suppea ja kapea, jotta sen pohjalta voisi edetä eri viitekehysten mukaiseen toisen portaan psykoterapeuttikoulutukseen. Keskeisin haaste on Nyyti ry:n näkökulmasta se, että tutkimusperustaista opetusta antavat autonomiset yliopistot eivät voisi itse päättää koulutuksen sisällöstä ja toteutuksesta, joka niiden kuitenkin tulisi validoida myöntämällä erikoispätevyys. Esityksen mukaan koulutuksen sisällöstä ja koulutukseen sisältyvistä menetelmällisistä opinnoista olisi sovittava yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa. Esitetty toimintatapa ei kunnioita yliopistojen autonomiaa. Yliopisto ei voi myöntää suoritusta tai pätevyyttä koulutuksesta, josta se ei ole vastuussa. Yliopiston tulisi voida päättää molempien portaiden koulutusten sisällöstä ja toteuttamisesta, jotta kokonaisuus olisi looginen jatkumo ja toinen porras voisi rakentua ensimmäisen portaan valmiuksien päälle. Mikäli yliopisto ei saa päättää myös ensimmäisen portaan koulutuksen sisällöistä, niiden hallinnollinen

taakka lisääntyy merkittävästi hyväksilukujen ja aiemman osaamisen arvioinnin tarpeen vuoksi ja mahdollisesti estää kaksiportaisuuden toteutumisen. Nyyti ry pitää ongelmallisena, että esitys on valmisteltu ilman laajaa korkeakoulujen kuulemistä. Kyseessä on merkittävä uudistus, jonka pohjatyö olisi edellyttänyt työryhmätyöskentelyä tai muulla tavoin toteutettua laaja-alaista keskustelua tai yhteistyötä.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Ei, miksi? [Nyyti ry näkee, että esitys keskittyy liikaa menetelmiin laaja-alaisemman osaamisen kustannuksella. Menetelmät ovat käytännön työkaluja mielenterveystyön ammattilaisille ja niillä on paikkansa asiakastyössä, mutta pelkkä menetelmien kouluttaminen ei riitä laaja-alaisen osaamisen ja ymmärryksen saavuttamiseen. Varsinkaan yksittäisiin interventiomenetelmiin kiinnittyminen ei ole perusteltua. Yksittäisen ihmisen tilanne on aina moniulotteinen, eikä perusteltu hoito välttämättä rajaudu yhteen menetelmään. Ensimmäisen portaan koulutuksen perustana tulisi olla opetus, joka kartuttaa osaamista eri ikäisten, eri tavoin oireilevien ja eri häiriöryhmien kanssa tehtävään asiakkaan tarpeen mukaiseen mielenterveystyöhön.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Kyllä, miksi? [Nykyisen kaltaisen lasten ja nuorten terapiatakuun keskeisin haaste on liian alhaisen ikärajan lisäksi menetelmäkeskeisyys, joka korostuu niin ikään tässä esityksessä. Suuri osa hoitoa tai mielenterveyden tukea tarvitsevista lapsista ja nuorista, erityisesti vaikeammin oireilevista, jää nykyisen lasten ja nuorten terapiatakuun ulkopuolelle. Yksittäisiin menetelmiin keskittyminen ei huomioi lasten, nuorten ja perheiden moninaisia tilanteita ja tuen tarvetta. Nyyti ry kannattaa Suomen Psykologiliiton lausunnossa esiin tuotua esitystä lasten ja nuorten terapiatakuun ongelmien korjaamisesta osana tämän nyt lausunnoilla olevan luonnoksen ongelmien korjaamisen yhteydessä.]

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Nyyti ry näkee, että esitys ei luo aitoa kaksiportaisuutta. Esityksessä esitetään uuden erillisen erikoispätevyyden luomista ilman, että se aidosti kytkeytyy olemassa olevaan järjestelmään. Keskeisin haaste kaksiportaisuuden toteutumiselle on se, että esityksessä ensimmäisen portaan koulutuksen sisältö- ja toteutusvastuuta ei anneta pelkästään yliopistoille. Jotta kaksiportaisuuden jatkumo toteutuisi, yliopistojen tulisi voida päättää sekä ensimmäisen että toisen portaan koulutuksen sisällöistä ja toteutuksesta. Käytännön yhteistyötä tehtäisiin myös yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja HUSin kanssa, mutta päävastuun koulutuksesta tulisi olla ainoastaan yliopistolla. Päävastuun säilyttäminen yliopistoilla ei millään tavalla estä yhteistyön tekemistä hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän kanssa. Nyyti ry näkee, että yhteistyötä on lisäksi syytä tehdä myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön kanssa.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Ei, miksi? [Ensimmäisen portaan koulutus hyvin toteutettuna vastaisi palvelujärjestelmän tarpeisiin ja vahvistaisi mielenterveysosaamista perustason palveluissa. Esityksessä esitetyllä tavalla toteutettuna se kuitenkin keskittyy liikaa yksittäisiin menetelmiin, eikä siten takaa laaja-alaista psykoterapeuttista ymmärrystä, jota tarvitaan laadukkaan ja asiakkaan tarpeen mukaisen hoidon toteuttamiseen. Palvelujärjestelmästä hoitoa ja tukea hakevien ihmisten tarpeet ovat moninaisempia, kuin mihin yksittäisellä menetelmällä pystytään vastaamaan, joten tällaisenaan ensimmäisen tason koulutus ei vastaa palvelujärjestelmän tarpeisiin.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Koulutustarve on ylimitoitettu.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Nyyti ry näkee, että samoin kuin järjestämisvastuun koulutuksesta pitäisi olla yliopistoilla, myös rahoitus olisi syytä suunnata yliopistoille. Esityksen kaksikanavainen rahoitusmalli pilkkoo koulutuksen kokonaisuutta ja lisää hallinnollista taakkaa. Rahoituksen kanavointi koulutusta järjestäville yliopistoille olisi yksinkertaisempaa, selkeämpää ja läpinäkyvämpää. Olennaista on myös rahoituksen pitkäjänteisyyden takaaminen.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

-

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammttihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

-

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

-

Lehtinen Sanni
Nyyti ry